

ОБЩИНА ГЛАВИНИЦА

✉ ул. "Витоша" № 44
7630 гр. Главиница

☎ тел. (08636) 20-40; (08636) 22-84
e-mail: obshtina@glavinitza.bg; www.glavinitza.bg

До
Председателя
на Общински съвет
гр. Главиница

Общински съвет
гр. Главиница, обл. Силистра
вх./изх. № ОБС-06-13
дата 16.02.2023 год.

Община Главиница
гр. Главиница ул. "Витоша" №44
рег. № ДЗ-01-13
от 16.02.2023
Код за достъп : WLNC417D5
на <https://www.glavinitza.bg/>

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от Неждет Джевдет – Кмет на Община Главиница

ОТНОСНО: Приемане на Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Главиница (2023-2024)

Уважаеми господин Председател,
Уважаеми дами и господа Общински съветници,

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Главиница е разработена в изпълнение на разпоредбата на чл. 197, ал. 1, ал. 2 и ал. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) и чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование (приета с ПСМ № 232 от 20.10.2017 г.).

В основата на Общинската стратегия стои Анализа на Община Главиница за потребностите от подкрепа по чл. 196, ал. 3 от ЗПУО, приет от Общински съвет – Главиница с Решение № 358 по Протокол № 47/23.12.2022 г. Стратегията се приема от Общинския съвет за срок от две години и е ориентирана към реализиране на политики и мерки, които осигуряват правото на достъп до качествено образование, удовлетворяване на образователните потребности и развитието на способностите на всяко дете и ученик.

На основание чл. 21, ал. 1, т. 12 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, чл. 197, ал. 1, ал. 2 и ал. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование и чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование, предлагам Общински съвет – Главиница да вземе следното

РЕШЕНИЕ:

1. Приема Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от Община Главиница (2023-2024).

2. За изпълнение на стратегията по т. 1 възлага на Кмета на Общината ежегодно до 30 април да предлага на Общински съвет – Главиница, приемане на Годишен план на дейностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, след съгласуване на същия с Регионално управление на образованието – Силистра.

Приложение: Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Главиница (2023-2024).

С уважение,

НЕЖДЕТ ДЖЕВДЕТ
/Кмет на Община Главиница/

Изготвил: Юрданур Расим
/гл. спец. „Образование, мл. дейности и спорт“/

ОБЩИНА

ГЛАВИНИЦА

✉ ул. "Витоша" № 44
7630 гр. Главиница

☎ тел. (08636) 20-40; (08636) 22-84
e-mail: obshtina@glavinitsa.bg; www.glavinitsa.bg

**ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ
ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА ГЛАВИНИЦА
2023 - 2024 г.**

Приета с Решение № ..... по Протокол № ...../.....02.2023 г. на ОбС – Главиница

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ.....	4
1.1. Нормативни основания.....	4
1.2. Общи принципи за подкрепата за личностно развитие в контекста на нормативната уредба - ЗПУО и НПрО.....	4
2. АНАЛИЗ НА ПОДКРЕПАТА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В ОБЩИНА ГЛАВИНИЦА.....	5
2.1. Общинска мрежа от образователни институции за учебната 2022/2023 г.....	5
2.2. Други институции и доставчици на социални услуги в Община Главиница.....	7
2.3. Състав и особености на групата на децата и учениците със специални образователни потребности (СОП)	10
2.4. Обезпеченост на приобщаващото образование със специалисти.....	11
2.5. Материалните условия в институциите за обучението на деца и ученици със специални образователни потребности.....	11
2.6. Кариерно ориентиране на учениците.....	12
2.7. Работа с деца и ученици с изявени дарби.....	13
2.8. Напускане на образователната система.....	13
3. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА.....	14
4. СТРАТЕГИЧЕСКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ.....	14
5. ОСНОВНИ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ.....	15
6. КООРДИНИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА.....	21
7. ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ.....	22
8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	22

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ (АБРЕВИАТУРИ)

ЕПЛР	Екип за подкрепа за личностно развитие
ЗБППМН	Закон за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
НПрО	Наредба за приобщаващото образование
НПО	Неправителствена организация
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
МКБППМН	Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните
МОН	Министерство на образованието и науката
НЕИСПУО	Национална електронна информационна система за предучилищното и училищното образование
СУ	Средно училище
ОбУ	Обединено училище
ДГ	Детска градина
ОЗД	Отдел „Закрила на детето“
ОРЕС	Обучение от разстояние в електронна среда
ПО	Приобщаващо образование
ПЛР	Подкрепа за личностно развитие
РЦПППО	Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование
СОП	Специални образователни потребности
ЦОУД	Целодневна организация на учебния ден
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ОП НОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
ОЦ	Оперативна цел

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Нормативни основания

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на Община Главиница е разработена в изпълнение на разпоредбата на чл. 197 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) и чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование (приета с ПСМ № 232 от 20.10.2017 г.).

В основата на Общинската стратегия стои Анализ на Община Главиница за потребностите от подкрепа по чл. 196, ал. 3 от ЗПУО, приет от Общински съвет - Главиница с Решение № 358 по Протокол № 47/23.12.2022 г.

Ориентирана е към реализиране на политики и мерки, които осигуряват правото на достъп до качествено образование, удовлетворяване на образователните потребности и развитието на способностите на всяко дете и ученик.

1.2. Общи принципи за подкрепата за личностно развитие (ПЛР) в контекста на нормативната уредба - Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) и Наредба за приобщаващото образование (НПрО)

Законът за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/ определя образованието като национален приоритет, чрез който се гарантира прилагането на основополагащи принципи, като:

- ориентираност към интереса, към мотивацията и към възможностите на детето и на ученика;
- равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;
- равнопоставеност и недопускане на дискриминация;
- иновативност и ефективност в педагогическите практики;
- хуманизъм и толерантност.

Приобщаващо образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Приобщаващото образование се регламентира като неизменна част от правото на образование в Закона за предучилищното и училищно образование. Определено е да бъдат осигурени условия за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, която да се осъществява от образователните институции (детски градини, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие, специализирани обслужващи звена).

Законът за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващото образование определят два вида подкрепа за личностно развитие - обща и допълнителна.

Обща подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 от ЗПУО	Допълнителна подкрепа за личностно развитие по чл. 187 от ЗПУО
Насочена е към развитието на потенциала на всяко дете и ученик.	Насочена е към деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания, след извършване на оценка на потребностите.

<ol style="list-style-type: none"> 1. екипна работа между учителите и други педагогически специалисти; 2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО; 3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език (само за детските градини); 4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; 5. консултации по учебни предмети; 6. кариерно ориентиране на учениците; 7. занимания по интереси; 8. библиотечно-информационно обслужване; 9. грижа за здравето; 10. осигуряване на общезитие; 11. поощряване с морални и материални награди; 12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; 13. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения; 14. логопедична работа. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. работа с дете и ученик по конкретен случай; 2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения и при физически увреждания; 3. осигуряване на достъпна архитектурна обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти; 4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за ученици със сензорни увреждания; 5. ресурсно подпомагане за ученици със специални образователни потребности. <p>Съгласно <i>Наредбата за приобщаващо образование</i>, допълнителната подкрепа е:</p> <ul style="list-style-type: none"> • краткосрочна (минимум 1 учебна година, максимум - до края на етап на обучение); • дългосрочна - повече от един етап или степен на обучение или за целия период на обучение.
--	---

Приобщаващото образование дава възможност за личностно развитие на всички деца и ученици, като им се осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда. Подкрепата за личностно развитие се прилага в съответствие с индивидуалните образователни потребности на децата и учениците (чл. 176, ал. 1, ал. 2 от ЗПУО и чл. 4, ал. 1 и ал. 2 от НПрО).

За организиране и координиране на процеса на осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в детската градина и училището в началото на всяка учебна година със заповед на директора се определя координатор, който координира работата на екипите за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) и дейностите с педагогическите специалисти и с родителите във връзка с подкрепата за личностно развитие на децата и учениците (чл. 7 от НПрО).

Съгласно чл. 188 от ЗПУО и чл. 70 от НПрО допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците.

2. АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА ГАВИНИЦА

В анализа са разгледани ключовите фактори и елементи от предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и изводите за основната насока за бъдещи действия, които следват от силните и слаби страни на актуалната ситуация.

2. 1. Общинска мрежа от образователни институции за учебната 2022/ 2023 г.

Към момента на изготвяне на стратегията в община Главиница съществуват следните образователни институции:

- 1 ДГ „Св. Св. Кирил и Методий“ гр. Главиница - с 12 групи, от които 8 са изнесени;

- 1 СУ „Васил Левски“ гр. Главиница;
- 1 ОБУ „Иван Вазов“ с. Зафирово.

По данни на НЕИСПУО към 01.01.2023 година в общинските образователни институции на територията на община Главиница се обучават, възпитават и социализират общо 816 деца и ученици.

*Предучилищно образование (общинска детска градина с изнесени групи към нея):

№	ДГ „Св. Св. Кирил и Методий“	Населено място	Финансиране	Брой деца
1.	Група „Пролет“	Главиница	общинско	25
2.	Група „Шарено петле“	Главиница	общинско	19
3.	Група „Мечо Пух“	Главиница	общинско	20
4.	Група „Слънчице“	Главиница	общинско	22
5.	ИГ „Щастливо детство“	Суходол	общинско	13
6.	ИГ „Мир“	Калугерене	общинско	12
7.	ИГ „Кокиче“	Зебил	общинско	15
8.	ИГ „Слънчице“	Зафирово	общинско	19
9.	ИГ „Васил Левски“	Зафирово	общинско	16
10.	ИГ „Калинка“	Богданци	общинско	26
11.	ИГ „Роза“	Богданци	общинско	19
12.	ИГ „Първи юни“	Ст. Караджа	общинско	19

Считано от 1 септември 2021 година, поради силното намаляване на броя на децата в групите бяха закрити 6 изнесени групи към ДГ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Главиница:

- изнесена група „Слънчице“ – с. Зафирово;
- изнесена група „Кокиче“ – с. Дичево;
- изнесена група „Пролет“ – с. Листец;
- изнесена група „Пролет“ – с. Звенимир;
- изнесена група „Славейче“ – с. Черногор;
- изнесена група „Първи юни“ – с. Ножарево.
-

*Училищно образование (общински училища):

№	Училища	Населено място	Финансиране	Брой деца
1.	СУ „Васил Левски“	Главиница	общинско	451
2.	ОБУ „Иван Вазов“	Зафирово	общинско	140

Считано от 1 юли 2022 година, поради силното намаляване на броя на учениците в паралелките бяха закрити 2 учебни заведения:

- ОУ „Отец Паисий“ с. Ст. Караджа;
- ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ с. Сокол.

2. 2. Други институции и доставчици на социални услуги в Община Главиница

Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Община Главиница (МКБППМН)

На основание чл. 6, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) към Община Главиница е създадена Местна комисия за борба срещу с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (МКБППМН). Съгласно чл. 6, ал. 2 от ЗБППМН е определен съставът на комисията, в който се включват представители на общинската администрация, отговарящи за проблемите на образованието и здравеопазването; на Дирекция „Социално подпомагане”, на полицията (инспектор Детска педагогическа стая), както и педагози, юристи и директор на социална услуга. МКБППМН, съвместно с детска педагогическа стая и органите на образованието и при широкото съдействие на обществеността, изпълняват следните задачи:

- организират и координират социално-превантивната дейност на територията на община Главиница, издирват и установяват съвместно с представители от детска педагогическа стая и дирекция "Социално подпомагане" малолетните и непълнолетните, които се нуждаят от помощ, вземат мерки за тяхната социална защита и развитие;

- разглеждат деянията по чл. 11, ал. 1, налагат възпитателни мерки по чл. 13, ал. 1 и по чл. 15 от ЗБППМН;

- провеждат мероприятия по програми и дейности за предотвратяване и ограничаване на криминогенните фактори;

- подпомагат родителите, които срещат затруднения при възпитанието на децата си;

- привеждат в изпълнение мерките по чл. 13 и чл. 15 от ЗБППМН и осъществяват контрол върху изпълнението им.

- По отношение на корекционно-възпитателната работа с малолетните и непълнолетните МКБППМН оказва съдействие на образователните институции за обхващане в училище на подлежащите на задължително образование деца, за ограничаване на отпадането от училище на деца в криминогенен риск и криминални прояви, за ранна превенция и откриване на симптоми за извършване на криминални деяния и превантивна работа с родители на деца в риск.

Център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ), село Малък Преславец, община Главиница - центърът е социална услуга от резидентен тип, предоставяща жизнена среда за пълноценното израстване и развитие на деца, които не получават необходимата грижа в собственото си семейство поради различни причини (неглижиране на детето, починали родители, родители с психични, други тежки заболявания или наркозависимост, семейства, преживяващи тежка семейна криза; насилие в семейството и др.) или са лишени от родителска грижа и към момента на настаняване в Центъра са изчерпани възможностите за връщане в биологичното им семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство.

- Настанените деца са на възраст от 7 до 17 годишна възраст (3 момчета и 7 момичета), общо 10 деца-потребители. Децата настанени в ЦНСТ получават:

- Сигурна и безопасна среда за живот и задоволяване на основните им потребности от храна, подслон, сигурност и развитие. Осигурява им се 24-часова грижа от персонала;

- Достъп до здравна профилактика, здравни грижи, лечение и рехабилитация;

- Консултиране и информирание - социално; психологическо; педагогическо; здравно; професионално и др. Осигуряване на индивидуална подкрепа и придружаване на детето за преодоляване на проблемите във всекидневния живот;

- Задоволяване на образователните потребности. Децата посещават детска градина и училище, а екипът на ЦНСТ стимулира познавателното им развитие и оказва подкрепа в процеса на обучение;

- Условия и подкрепа за придобиване на знания и развиване на умения и готовност за живот;

- Възможност за свободно изразяване на мнения и взимане на самостоятелно решение, както и участие при обсъждането на въпроси, свързани с ежедневието и вътрешния ред и др.;
- Възможност да възстановят и поддържат връзка с родителите и семейството си, както и да създават връзка с приемни родители или осиновители, като това е съобразено с най-добрия интерес на детето.
- Грижата за децата се осъществява от мултидисциплинарен екип, състоящ се от: ръководител, социален работник, социален педагог, детегледачки. Всички потребители имат достъп до обучение. Децата от ЦНСТ получават съдействие за професионална ориентация от специалисти в подкрепяща услуга Център за обществена подкрепа – гр. Тутракан. През летния период – два пъти седмично, а в учебен период – веднъж седмично.

Отдел „Закрила на детето“

За намаляване броя на децата и учениците голяма роля играят изключително добрите контакти с училищните ръководства и отдел “Закрила на детето”. Институциите поотделно водят активна политика в рамките на своите правомощия за предотвратяване на напускането на училище и връщането в образователната система на напусналите ученици.

Причините за напускането на училище са: Липса на постоянен родителски контрол, лоши хигиенни и битови условия, отсъствие на родителите от дома и невъзможност настойниците да оказват контрол. Настаняването на деца при роднини и близки е една от формите на споделена грижа в рамките на разширеното семейство и намира широко приложение през последните години.

При тези деца е необходима подкрепа на хората, които са поели грижа за отглеждане на децата, вместо техните биологични родители. Проблемите се отнасят също до потребностите на децата да получават адекватни грижи и до потребностите на роднините и близките да бъдат подкрепени при предоставяне на грижите за настанените при тях деца.

Обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Главиница

Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развиване на потенциала на всяко дете или ученик и се осигурява от постъпването им в детската градина или в училището, съобразно техните индивидуални потребности.

С направените промени на нормативните актове, отнасящи се до приобщаващото образование, се откриха възможности от образователните институции за:

- дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, гражданското, здравното и интеркултурното образование, образованието за устойчиво развитие, както и за придобиване на умения за лидерство;
- дейности, свързани с образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически участия и изяви по проекти, програми и други на общинско, областно, национално и международно равнище;
- обучение по учебни предмети и модули, както и участие в дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка от учениците, определена в съответствие с интересите и заложите им.

Акцентираща се върху провеждането на *занимания по интереси*, посредством които се подкрепя развитието на ключови компетентности, патриотично, гражданско, здравно, екологично и интеркултурно възпитание. Насърчават се иновациите и креативното мислене на децата и учениците.

Приоритети на стратегическия период бяха превенцията на насилието и преодоляването на проблемното поведение, обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

След направените промени в нормативните актове във фокуса на внимание бяха новата възрастова група деца, а именно необхванатите четиригодишни, които никога не са посещавали или са прекъснали посещението на детска градина, като общинска администрация

Главиница предприе действия по въвеждането на задължително предучилищно образование за 4-годишните деца.

Допълнителното обучение по учебни предмети бе насочено към ученици, които имат системни пропуски, които не са напреднали по даден учебен предмет или които са отсъствали от училище по уважителни причини. При поява на епидемична или друга кризисна обстановка, обучението се осъществява от разстояние в електронна среда (ОРЕС) при интензивно взаимодействие между образователните институции. За застрашените от отпадане и/или изоставащите в усвояването на учебното съдържание се предвиждат компенсаторни мерки чрез допълнително обучение и занимания по интереси, като се използват различни начини за достъп до учебни материали, в това число и подобряване на техническото оборудване на учениците с електронни устройства.

Потенциална възможност за разширяване обхвата на общата подкрепа за личностно развитие на децата и учениците е включването на образователните институции в разработването и участието в проекти. Дейностите ориентирани към дарбите и интересите на децата и учениците в свободното им време са разнообразни и имат дълги традиции. Учениците могат да избират, както между форми в училищата, така и предлагани от други организации и институции и по проекти. Заниманията по интереси са осигурени нормативно и финансово и това дава възможност да се развиват креативни идеи.

По време на учебната година са направени различни форми на педагогическо въздействие за развитие на талантите на учениците в областите на сюжетно-театрални, ролеви и музикални игри, в областите на изкуствата, спорта и науката.

В стартирания проект на МОН „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“, който цели да не се допусне прекъсване на образователния процес и приобщаващото образование в условията на кризи и да се противодейства на риска от отпадане в ситуация на обучение от разстояние, сформирани групи в СУ „Васил Левски“, гр. Главиница и ОБУ „Иван Вазов“, с. Зафирово са общо 12.

Съгласно Наредбата за приобщаващото образование дейностите в групите за извънкласна дейност за занимания по интереси са сформирани следните групи по училища:

- СУ „Васил Левски“, гр. Главиница
  - Духов оркестър;
  - Забавна математика;
  - Клуб „Весела палитра от цветове“;
  - Математиката лесна и забавна;
  - Клуб „Малките химици-откриватели“;
  - Любители на математиката;
  - Клуб „Млад природозащитник“;
  - Художествено слово;
  - Ние и природата ;
  - Българският език-лесен и интересен;
  - Клуб „Шах-мат“;
  - Фолклор на етносите -ромски фолклор;
  - Волейбол;
  - Общуване без агресия.
- ОБУ „Иван Вазов“, с. Зафирово
  - Да учим езици чрез изкуство;
  - Искам да съм грамотен;
  - Стъпка по стъпка;
  - Чудеса в приказките;
  - Математиката лесна и интересна;
  - Географията лесна и интересна.

Проектът BG05M20P001-2.011-0001 „Подкрепа за успех“, включва организиране и провеждане на обучения на педагогическите специалисти, осъществяване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците чрез допълнително обучение по учебни предмети за превенция на обучителни затруднения, осигуряване на занимания по интереси за стимулиране на творческите изяви, кариерно ориентиране с цел подготовка за преход към следваща степен и др.

За осъществяване на политиката в сферата на образованието по проект BG05M20P001-3.008-0001-C01 "Моите корени и моето бъдеще" финансиран по ОП НОИР, Процедура за БФП BG05M20P001-3.008, МИГ „Главиница-Ситово Крайдунавска Добруджа" "Уча се, за да сполуча", в СУ „Васил Левски“, гр. Главиница функционират следните клубове: Клуб "Пеем и танцуваме заедно", Клуб "Добър четец" - 2 групи, Фолклорна и театрална школа "Приятели" - 1 група, Клуб "Родолубие" - 2 групи, Клуб "Единни в многообразието" - 2 групи.

На общинско ниво обща подкрепа за личностно развитие се осъществява в детската градина, училищата, НПО и други образователни и културни институции, осъществяващи сходна дейност и развиващи интересите на децата и учениците чрез:

√ включване на подрастващите в организирани постоянни и временни групи за занимания по интереси в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта и др.;

√ подпомагане на кариерното ориентиране на учениците чрез дейности, насочени към стимулиране на развитието на личностни качества и придобиването на социални компетентности;

√ участие на децата и учениците в общински, областни, национални и международни проекти и конкурси;

√ организиране на масови мероприятия и публични прояви, с цел мотивиране и осигуряване на възможност за личностна изява;

√ поощряване на децата и учениците с морални и материални награди за високи постижения.

Допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП в Община Главиница

Приобщаващото образование поставя акцент върху възможността всички деца и ученици да развият максимално своя капацитет. За осъществяването на успешно включване в общообразователна среда на децата и учениците със СОП е необходимо прилагането на ефективни форми, методи и средства, насочени към усъвършенстване и издигане качеството, достъпността и полезността на обучението и подпомагането.

2.3. Състав и особености на групата на децата и учениците със специални образователни потребности (СОП)

В община Главиница към 01.01.2023 година се обучават общо 30 деца и ученици със специални образователни потребности (СОП). От тях 17 се обучават в СУ „Васил Левски“ гр. Главиница, 11 ученици в ОБУ „Иван Вазов“ с. Зафирово и 2 деца в ДГ „Св. Св. Кирил и Методий“ гр. Главиница. Съпътстващите заболявания са: разстройство на експресивната реч , с детски аутизъм –специфични разстройства в развитието на речта , с ЛУИ, със смесени разстройства на училищните умения и с хиперкинетично разстройство на поведение.

Обхват на децата и учениците със СОП:

Община	Населено място	Училище / ДГ	Брой деца/ ученици със СОП
Главиница	гр. Главиница	СУ „Васил Левски“	17
Главиница	с. Зафирово	ОБУ „Иван Вазов“	11

Главиница	гр. Главиница	ДГ „Св. Св. Кирил и Методий“	2
-----------	---------------	------------------------------	---

Групата деца и ученици със специални образователни потребности, които се нуждаят от допълнителна подкрепа за личностно развитие е разнообразна по своя състав и особености. Това изисква конкретен подход при планиране на необходимите ресурси и адаптиране на институционалните практики към индивидуализирана грижа, както и гъвкави решения на място и в сътрудничество с другите институции.

2.4. Обезпеченост на приобщаващото образование със специалисти

Допълнителната подкрепа за ученици със СОП се осъществява самостоятелно от училищата, чрез ресурсни учители назначени от директорите. За училищата и детските градини, които сами организират ресурсното и приобщаващото образование, средствата по стандарта дават възможност за назначаването на логопеди и психолози. Единствено в СУ „Васил Левски“ гр. Главиница има осигурени специалисти - психолог и логопед от РЦПППО – гр. Силистра. Осигуряването на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата със СОП в детската градина се подпомага от ресурсен учител към РЦПППО – гр. Силистра.

По проект BG05M2OP001-3.0180001 „Подкрепа за приобщаващо образование“, който е насочен към осигуряване на по-високо качество и по-добър достъп до образование на деца и ученици със специални образователни потребности, в училищата и детската градина са обособени и оборудвани ресурсни кабинети.

Предоставяната допълнителна подкрепа за деца със СОП включва:

За всеки ученик в съответствие с Годишния план се провеждат заседания на Екипите за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР), във връзка с решаването на текущи въпроси, свързани с ресурсното подпомагане. Води се лично досие и всяка година се изготвят следните документи:

- карта за първична оценка;
- доклади до Председателя на Екипа за личностно развитие;
- индивидуална програма за обучение и развитие;
- карта за динамика в развитието;
- провеждане консултации и срещи с педагогическия съветник.

През цялата година ресурсните учители и педагогическите съветници работят индивидуално с всеки ученик. Провеждани срещи и консултации с родители и настойници и учители.

Основните приоритети в работата на училищния екип са:

- приобщаването на новопостъпилите ученици със СОП към живота на масовото училище и адаптиране на условията спрямо нуждите им;
- постигане на максимални резултати по отношение на обучението и възпитанието на учениците със СОП, съобразено с техните индивидуални възможности;
- поддържане на добрата екипност и координация на дейностите с учителите по общообразователните предмети и родители на учениците със СОП;
- консултиране и подкрепа на семействата относно състоянието на техните деца и специфичните им потребности, както и активното участие на родителите в процеса на развитието им.

2.5. Материалните условия в институциите за обучението на деца и ученици със специални образователни потребности

Достъпната физическа среда включва осигуряване на подходящи условия, използване и прилагане на иновативни подходи и съвременни технологии за архитектурна и физическа

достъпност, които в най-голяма степен да отговорят на потребностите на децата и учениците (чл. 103 на *Наредба за приобщаващото образование*).

Съгласно чл. 104, ал. 1 от *Наредба за приобщаващото образование* достъпна архитектурна среда се осигурява най-малко чрез: 1. входни и комуникационни пространства; 2. помещения и пространства за общо ползване; 3. санитарно-хигиенни и спомагателни помещения. Чл. 104, ал. 2 и 3 от *Наредба за приобщаващото образование* определя достъпната архитектурна среда в институциите в системата на предучилищното и училищното образование се осигурява чрез съобразяване на елементите на сградите и съоръженията със специфичните изисквания за различните видове увреждания. Общодостъпните помещения в сградите се свързват чрез достъпен маршрут.

Подобрена е специализираната подкрепяща среда в образователните институции, съобразно нормативните изисквания (чл. 106, ал. 4 от *Наредба за приобщаващото образование*). Обзаведените кабинети с мебели, дидактични средства и мултифункционални устройства са СУ „Васил Левски” Главиница и ОБУ „Иван Вазов” Зафирово, с обособени кабинети за ресурсно подпомагане, оборудвани с лаптоп, нагледни средства и дидактически материали.

2.6. Кариерно ориентиране на учениците

Подкрепа за кариерното ориентиране на учениците на територията на община Главиница се осъществява от педагогическите съветници, класните ръководители, учителите и директорите на училищата. Консултират учениците във връзка с прехода им от една към друга образователна степен, както и към пазара на труда. Осъществяват индивидуална и групово работна, диагностична и консултативна дейност с ученици от всички степени на училищното образование.

За кариерното ориентиране в образователните институции учениците получават личностна подкрепа и разширени познания за различни професии, техните характеристики и изискванията за овладяването им, изграждат представа за собствените си силни страни, интереси и предпочитания. Придобиват умения за формулиране на адекватни и устойчиви кариерни цели, умения за себerealизация на пазара на труда, усъвършенстват уменията си за планиране и управление на кариерата. Проведени дейности по кариерно ориентиране са на тема:

- Цели и житейски планове. Професия и социален статус.
- Моята желана професия. Ценности и професионална идентичност.
- Започвам работа. Моето първо работно място. Документи при постъпване на работа.
- Правна грамотност. Основните трудови, социални и осигурителни права.
- Възнаграждението на моя труд.
- Защита от рискове на работното място и в живота – задължително осигуряване.
- Работно време, почивки и отпуски – мога ли да го управлявам сам/а/ и как?
- Безопасен и квалифициран труд – от кого зависи?
- Веднъж постъпил/а/ на работа, мога ли нещо да променя, ако не ми харесва, как да напусна?
- Трудови взаимоотношения. Корупция.
- Резултати от положения труд през годината. Успяхме ли?
- Професионална квалификация.

Проведени обучения:

- Дискусия "Уча се, за да сполуча" с ученици, родители и учители от Община Главиница.

Община Главиница осигури професионален консултант, който е лектор-модератор и презентация на дискусиата, който представи най-търсените професии на трудовия пазар и възможностите за придобиване на актуална професия, както успели в бизнеса, културата и спорта жители от различните етноси.

2.7. Работа с деца и ученици с изяви дарби

Работата с деца и ученици с изяви дарби се осъществява в училищата, детската градина, читалищата и др. Образователните и културни институции на територията на община Главиница откриват, стимулират и развиват детския талант и оказват подкрепа за личностно развитие чрез реализиране на различни форми и програми. Осигуряват се морални и материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование. Този вид подкрепа и до сега се осигурява от училищните ръководства и от Общината.

2.8. Напускане на образователната система

В новия стратегически период институциите ще продължават да осъществяват дейности в рамките на *Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст* по ПМС № 100 ОТ 8 ЮНИ 2018 Г.

Промените в ПМС № 100 разшириха задачите на училищата и детските градини като целогодишен, а не кампаниен ангажимент и с акцент върху предотвратяване на отпадането. Развива се функционалността и се изпълва с множество и постоянно актуализирани данни електронната Информационна система за реализация на механизма (ИСРМ). Членовете на екипите развиват опита си и подобряват координацията между институциите и начина, по който всяка може да е полезна за обхващането на децата и учениците.

През учебната 2022/2023 г. в общината работят **2 екипа за обхват** с членове от, РУО, училищата и детската градина, МВР, дирекция „Социално подпомагане“. Те извършват анализ на информацията за децата и учениците в техния район за обхват и извършват посещения на адреси за установяване на причините за неучастие в образователната система. Членове на екипите са: експерти от РУО като ръководители на екипите, кметове/кметски заместници, зам. Кметове, служители на общината, представители на МВР, социален работник, педагогически специалисти от училищата и ДГ.

Отпадането от училище е значим социален проблем и налага определянето на политики за превенция и реинтеграция на отпадналите ученици. В изпълнение на разпоредбите на ПМС № 100/08.06.2018 г., усилията приоритетно са насочени към 4 - 6 годишните деца и към 7 – 16 годишните ученици в задължително предучилищно и училищно образование, осъществявана в детските градини и училищата. Тези деца и ученици, които все още са във възрастта за обхват ще бъдат обект на мерки по Механизма в следващите години.

Обект на работа на екипите е изясняване на актуалния статус на децата и учениците в категория „не е зададен“, „незаписан“, „няма информация“ и „отпаднал“, прилагане на мерки за осигуряване на тяхното обхващане в системата на предучилищното и училищно образование.

Значимите проблеми са в следните посоки: (1) служителите от ангажираните по Механизма институции имат ограничено физическо време за работа по Механизма поради изпълнението и на останалите си многобройни служебни задължения; (2) въпреки множеството усилия и дейности, не винаги е възможно да се постигне успех поради отказа на самите родители и ученици да работят за своя интерес и по- добро бъдеще.

Предотвратяване отпадането от образователната система. Деца и ученици в риск. Добри практики за преодоляване на риска от отпадане:

√ насърчаване на родители без образование за обучение в самостоятелна форма, което да мотивира техните деца да посещават училище;

√ включване на децата/учениците в групи за занимания по интереси, в т.ч. по проекти;

√ осигуряване на електронни устройства за нуждите на електронното обучение от разстояние;

√ закупуване на облекло, обувки и помощни учебни материали и осигуряване на качествена безплатна храна в столово хранене и безплатен транспорт ;

√ осигуряване на средства за извършване на медицински изследвания на децата, за да бъдат записани в детската градина.

В изпълнение на дейностите по Механизма фокусът на работа приоритетно трябва да бъде насочен към:

√ предстоящите дейности за кандидатстване, класиране и приемане по държавен план-прием в осми клас на ученици в риск от отпадане;

√ прилагане на мерки и действия за интервенция, с цел преодоляване на проблемното поведение, като се отправят предложения до кмета на община Търговище за административни наказания на родители по реда на чл. 347 от ЗПУО;

√ водещ приоритет да бъде координацията и взаимодействието между отделните институции по Механизма с цел обсъждането на задълженията както за физическо участие, така и с осигуряване на специализирани превозни средства, консултиране, навременна информация за членовете на екипите за обхват и пр.

Особено внимание заслужават инициативите за публичност на случаи на добро партньорство между институциите, родителите и неправителствени организации и успешните практики на училищата и детските градини, като с това се цели популяризирането на дейностите по Механизма.

3. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Ключовите предизвикателства в общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Главиница са свързани с утвърждаване на устойчиви практики и взаимодействие между институциите, за да се използва пълния потенциал на нормативна уредба за осигуряване на индивидуализирана грижа за потребностите на всяко дете и ученик.

- на основата на задълбочено познаване на вариантите за действие в нормативната уредба, да се идентифицират най- подходящите подходи за най- добра грижа за потребностите на децата и учениците;

- изпълнението на целите и ценностите на приобщаващото образование изискват нови специалисти в образователните институции (психолози, логопеди, медиатори, социални работници), нови и комплексни компетентности на всички педагогически специалисти и утвърждаване на екипната работа;

- ефективно използване на финансовите механизми и целеви средства по отношение на приобщаващото образование и привличане и на проектно финансиране за обезпечаване на приобщаващото образование;

- осъществяването на ценностите на приобщаващото образование изисква просветеност на родителската общност, чувствителност на обществото към проблемите на децата и учениците, разбиране за отговорностите на всички, толерантност и търпимост.

4. СТРАТЕГИЧЕСКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ

• **СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:** Осигуряване на оптимални възможности за развитие и пълноценна личностна подкрепа на децата и учениците.

• **ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:**

Оперативна цел 1: Осигуряване във всяка образователна институция на процес и среда на учене, които премахват в максимална степен пречките пред ученето и създават възможности за развитие и изява на децата и учениците.

Оперативна цел 2: Развитие на компетентностите на педагогическите специалисти за ефективно посрещане на разнообразието от индивидуални потребности на всички деца и ученици.

Оперативна цел 3: Подобряване на материалните условия и достъпност на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности и с изяви дарби в институциите в системата на предучилищното и училищно образование.

Оперативна цел 4: Подобряване на взаимодействието между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

Оперативна цел 5: Повишаване на обществената информираност и чувствителност относно целите, принципите и възможностите на приобщаващото образование.

5. ОСНОВНИ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Мерките са групирани според оперативните цели и представят насочващи примерни направления и дейности за общината, образователните институции и другите институции, които ще планират и изпълняват конкретни дейности, според своите компетентности.

ПО ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 1: Осигуряване във всяка образователна институция на **процес и среда на учене**, които премахват в максимална степен пречките пред ученето и създават възможности за развитие и изява на децата и учениците.

Мярка 1 към ОЦ 1 – Навременно и задълбочено оценяване на индивидуалните потребности на децата и учениците.

Примерни дейности:

- Организиране в училищата и ДГ съгласно *Наредба за приобщаващото образование* на **скипна работа** на учителите за разпознаване на обучителни трудности у децата и учениците.

- Ранно оценяване (**скрининг**) в ДГ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата от 3 до 3 години и 6 месеца (чл. 8 - 11 на *Наредба за приобщаващото образование*).

- **Оценка на риска от обучителни затруднения** на децата на 5 и 6 годишна възраст в рамките на установяването на готовността на детето за училище (чл. 10 от *Наредбата за приобщаващо образование*).

- **Идентифициране** на дефицитите, рисковите фактори и потребностите на децата и учениците от допълнително обучение чрез разработения инструментариум по проекти на МОН - BG05M2OP001-2.011-0001 „Подкрепа за успех“, BG05M2OP001-3.005-0004

„Активно приобщаване към системата на предучилищното образование“, BG05M2OP0012.012-0001 „Образование за утрешния ден“ и BG05M2OP001-3.018 „Подкрепа за приобщаващо образование“;

- Прилагане на **модели и инструменти** за приобщаващо образование, разработени по проект на МОН по ОП НОИР BG05M2OP001-3.018-0001 „ПОДКРЕПА ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ“.

Мярка 2 към ОЦ 1 - Обогащане и развитие на формите за **обща подкрепа** за личностно развитие на ниво образователна институция.

Примерни дейности:

- Дейности по обща подкрепа в училищата и детската градина;

- Дейности за обща подкрепа за личностно развитие - осигуряване на условия за организиране и провеждане на самоподготовка на учениците, провеждане на консултации по учебни предмети и индивидуална работа, организиране и провеждане на занимания по интереси, работа с родители.

- Подобриване и координиране на училищните практики по консултиране на учениците по учебни предмети, вкл. и в групите за целодневна организация на учебния ден и консултиране и на родителите. Техническа и организационна подготовка и предоставяне при нужда на консултиране от разстояние в електронна среда.

Мярка 3 към ОЦ 1 – Организиране в образователните институции на **допълнителна подкрепа** за личностно развитие (ДПЛР) на децата и учениците.

Примерни дейности:

- Сформиране на екипите за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) в училищата и детските градини с необходимия брой и вид специалисти и дейности по оценка на индивидуалните потребности и за предоставяне на допълнителната подкрепа (чл. 188 и 189 от ЗПУО, чл. 128 от *Наредба за приобщаващото образование*).

- Подобриване на взаимодействие между ЕПЛР в детската градини и училищата с регионалния екип за подкрепа за личностно развитие в РЦПППО в нормативно определените случаи (чл. 190, ал. 3 от ЗПУО).

- Развитие на капацитета на училищните ЕПЛР за навременно и адекватно установяване на потребността и разработване на индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми за учениците със СОП, за които това е определено в плана за подкрепа.

- Прилагане на разнообразието от форми на обучение в училищното образование, за да се посрещнат индивидуалните потребности при всеки отделен случай.

- Осигуряване от институциите на необходимите рехабилитации на децата и учениците със СОП – психо-социална, на слуха и говора, на комуникативните нарушения и др.

- Осигуряване на възможности за учениците със СОП и хронични заболявания за продължаване на образованието след VII клас. Организиране на необходимите разумни улеснения за участие на учениците със СОП в национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити (чл. 109 от *Наредба за приобщаващото образование*) - разяснение на родителите на улесненията, които ученици със СОП могат да ползват по време на НВО и ДЗИ; организиране на национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити за ученици със СОП в отделни зали, с удължено време и консултанти.

- Техническа и организационна подготовка и предоставяне на ДПЛР от разстояние в електронна среда (при прекъсване на присъствените занятия).

Мярка 4 към ОП 1 - Осигуряване на **допълнително обучение** на ученици с учебни дефицити и застрашени от отпадане от образованието.

Примерни дейности:

- Организиране в малки групи на допълнително обучение по български език в детската градина по проект BG05M2OP001-3.005 - 0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“.

- Организиране в малки групи на допълнително обучение по учебни предмети от I до X клас по проект BG05M2OP001-2.011-0001 „Подкрепа за успех“.

- Организиране в малки групи на допълнително обучение по учебни предмети във втори гимназиален етап за успешно полагане на държавни зрелостни изпити по проект BG05M2OP001-2.011-0001 „Подкрепа за успех“.

- Организиране на допълнително обучение по дигитални компетентности по проект „Образование за утрешния ден“.

- Организиране на допълнителни обучения за компенсиране на обучителни дефицити по *Наредба за приобщаващото образование* (в периодите след приключване на проектите на МОН по ОП НОИР);

Мярка 5 по ОЦ 1 - Подкрепа на дарбите и талантите на децата и учениците. Осигуряване на възможности за разнообразна **личностна изява** на всички деца и ученици като средство за утвърждаване на позитивна самооценка и мотивиране.

Примерни дейности:

- Осигуряване на подкрепа за личностно развитие на деца и ученици с изявиени дарби, съобразно чл. 126 от *Наредба за приобщаващото образование* (1. осигуряване на възможности за участие в различни национални и международни изяви – състезания, конкурси, олимпиади, фестивали, концерти, спектакли, изложби и други; 2. осигуряване на възможности за включване в програми и проекти).

- Поддържане на практиките за удостояване на учениците с морални и материални награди на училищно и общинско ниво при: 1. постигнати изключителни успехи в учебната дейност и за върхови постижения и класиране на призови места при реализирането на изследователски проекти в конкретни предметни области, на творчески проекти или на проекти, свързани с иновации в образованието; 2. класиране на призови места и получаване на отличия за значими постижения в национални и международни състезания, олимпиади, конкурси, фестивали и други форуми за изява на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта.

- Осъществяване по училища в общината програмите за занимания по интереси по чл. 21д и чл. 21е от *Наредбата за приобщаващото образование* – занятия на групите по интереси, публични дейности, участие на родителите, междуучилищни дейности, общински дейности.

- Осъществяване по училища на заниманията по интереси по проекти на МОН по ОП НОИР и по други проекти.

- Осигуряване на условия за участие на учениците в олимпиадите и състезанията на МОН.

Мярка 6 по ОЦ 1 - Дейностите по кариерно ориентиране и консултиране.

Примерни дейности:

- Представяне на учениците и родителите на утвърдения държавен план – прием в VIII клас за предстояща учебна година.;

- Дейности на приемащото училище след VIII клас за представяне на своите профили и специалности от професии;

- Дейности в Часа на класа (за ученици в XII клас);

- Организиране на мероприятия по професионално и кариерно ориентиране за представяне на професиите;

- Индивидуално консултиране за професионално развитие.

Мярка 7 към ОЦ 1 - Предотвратяване на напускането на училище и ефективно включване на отпаднали ученици в образователната система (дейности по ПМС № 100 от 8 юни 2018 г.).

Примерни дейности:

- Дейностите на екипите за обхват съгласно ПМС100/08. 06. 2018 г.;

- Участие в Национална програма «Заедно за всяко дете», модул «Екипи за обхват»;

- Събиране и анализ на информация за движение и напускане на учениците;

- Подобряване на обхвата и ефективността на целодневна организация на учебния ден като средство за предотвратяване на напускането на училище;

- Работа на медиаторите с родителите и средата на ученици застрашени от отпадане от образованието;

- Участие на образователните институции от общината във форуми и дейности на МОН и на неправителствени организации в сферата на етническата интеграция като фактор за подобряване на образователния обхват;

- Назначение на **медиатори** в образователните институции (с подкрепата на проектно финансиране по проекти на МОН по ОП НОИР);

- Използване на възможностите за работа на **помощници на учителя** в паралелки и групи с повече от 3 деца/ученици със СОП.

ПО ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2: Развитие на компетентностите на педагогическите специалисти за ефективно посрещане на разнообразието от индивидуални потребности на всички деца и ученици.

Мярка 1 по ОЦ 2 – Осигуряване на необходимите специалисти в училищата и детските градини за предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Примерни дейности:

- Назначение в институциите в предучилищното и училищно образование на **педагогически съветници и психолози**, вкл. и по проекти на МОН по ОП НОИР;

- Осигуряване от институциите на всички необходими специалисти за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие (**ресурсни учители, логопеди, рехабилитатори на слуха и говора и пр.**), вкл. и чрез преквалификация и допълнителна квалификация по Национални програми на МОН;

- Назначение на **медиатори и социални работници** в образователните институции (с подкрепата на проектно финансиране по проекти на МОН по ОП НОИР);

- Използване на възможностите за работа на **помощници на учителя** в паралелки и групи с повече от 3 деца/ученици със СОП.

Мярка 2 към ОЦ 2 - Квалификацията на педагогическите специалисти за придобиване и усъвършенстване на компетентностите за идентифициране на потребностите и ефективно предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.

Примерни дейности:

- Организиране на квалификационни форми на общинско и областно ниво.

- Обучения по проекти на МОН по ОП НОИР:

✓ Обучения на педагогически специалисти за прилагане на инструментариума за ранно идентифициране на ученици в риск от преждевременно напускане на образователната система – в рамките на Дейност 2 по проект „Подкрепа за успех“;

✓ Обучения по проект „Квалификация и професионално развитие на педагогическите специалисти“;

✓ Обучения по проект BG05M2OP001-3.005 - 0004 „Активно приобщаване към системата на предучилищното и училищно образование“ – Дейност 3;

✓ Обучения по проект BG05M2OP001-3.018 „Подкрепа за приобщаващо образование“ – Дейност 3.

Мярка 3 по ОЦ 2 - Методическа подкрепа и контрол на екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини.

Примерни дейности:

- Участие на работни срещи организирани от РУО и на РЦПППО с директори и педагогически специалисти по въпросите на приобщаващото образование;

- Организиране на форми за представяне на добри практики и споделяне на опит на училищно, общинско и областно ниво;

- Методическа подкрепа от РЦПППО - при заявка и конкретна нужда, на ЕПЛР в ДГ и училищата за подпомагане изграждането на мотивираща личностното развитие среда.

ПО ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3: Подобряване на материалните условия и достъпност на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности и с изявени дарби в институциите в системата на предучилищното и училищно образование.

Мярка 1 по ОЦ 3 - Подобряване на достъпността на архитектурната среда в образователните институции като част от осигуряването на подкрепяща среда.

Примерни дейности:

- Изграждането (с целево финансиране) на съоръжения за достъпност на входовете на училищата и детската градина – рампи, асансьори и пр.
- Изграждане и адаптиране на детски площадки и съоръжения за игра в училищата и детската градина за деца с увреждания.
- Изграждане (с целево финансиране) на адаптирани санитарни възли в детската градина, училищата за децата със СОП.

Мярка 2 по ОЦ 3 - Подобряване на **специализираната подкрепяща среда** в образователните институции, съобразно нормативните изисквания (чл. 104, ал. 4 от *Наредба за приобщаващото образование*).

Примерни дейности:

- Разширяване на оборудваните кабинети за ресурсно подпомагане в училищата и детската градина, в които има деца със СОП и обогатяване на дидактичните материали – за сметка на бюджетите на институции и с подкрепата на проект BG05M2OP001-3.018 „ПОДКРЕПА ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ“;
- Осигуряване на достъп за обслужване на деца и ученици с увреждания в останалите помещения (библиотеки, административни кабинети и други);
- Организиране при необходимост на работни и игрови кътове за индивидуална работа или за работа на пода, както и кътове за почивка в класната стая или в стаята на групата, където заниманията и почивките се осигуряват с подкрепата на ресурсен учител или на помощник на учителя в помощ на децата и учениците със сензорно - интегративна дисфункция, комуникативни нарушения, разстройство от аутистичния спектър или други състояния, изискващи такава организация на пространството в класната стая в училището или в стаята на групата в детската градина.
- Осигуряване на техника за работа с невербални деца и ученици и деца с множество увреждания.

ПО ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 4: Подобряване на **взаимодействието** между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

Мярка 1 по ОЦ 4 - Поддържане на работещи практики за изпълнение на нормативните изисквания за уведомяване на отделите за закрила на детето от страна на училищата и детската градина:

Примерни дейности:

- При отказ от страна на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, да изрази съгласие за дейностите по чл. 45, т. 2, 5 и 7 (използването на посредник, включване в група за социални умения, наставничество), да окаже съдействие или да подпомогне реализирането на дейностите по чл. 45, директорът на институцията писмено уведомява отдела за закрила на детето по местоживеенето на детето или ученика (*Наредба за приобщаващото образование*, чл. 53, ал. 3).
- Директорът на училището задължително писмено уведомява родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, за откриването на процедура по налагане на санкция, а в случаите на налагане на санкция „предупреждение за преместване в друго училище“ или „преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение“ – и съответните териториални структури за закрила на детето (*Наредба за приобщаващото образование*, чл. 64, ал. 1).
- Когато педагогическият съвет е идентифицирал за ученика риск от отпадане от училище, преди налагане на санкцията „предупреждение за преместване в друго училище“ или

„преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение“ или на мярката по чл. 49, ал. 3, директорът уведомява отдел „Закрила на детето“ в дирекция „Социално подпомагане“ по местоживеенето на ученика, за присъствие на негов представител на изслушването с оглед защита на правата и интересите на ученика (*Наредба за приобщаващото образование*, чл. 60, ал. 1).

- В случаите на несъгласие на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, с предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, независимо че въз основа на оценката на индивидуалните потребности по ал. 1 е установена такава необходимост, и за предотвратяване на риска от отпадане от училище, директорът на детската градина или училището писмено уведомява съответния отдел за закрила на детето с цел осигуряване на най-добрия интерес на детето или ученика (*Наредба за приобщаващото образование*, чл. 79, ал. 2).

- Училищата информират родителите за случаите, в които са задължени да информират дирекция „Социално подпомагане“.

Мярка 2 към ОЦ 4 – Регулярна и ефективна работа на образователните институции с родителите на деца и ученици с обучителни трудности, СОП и с изявени дарби.

Примерни дейности:

- Дейности за семейна подкрепа по проект BG05M2OP001-3.018 „ПОДКРЕПА ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ“ – психологическа подкрепа на родители, работа с родителите, кампании за превенция на насилието и тормоза;

- Организиране на срещи с родителите в детската градина и училищата на територията на областта. Целта на срещите е родителите на деца без специални образователни потребности да разберат, че децата с увреждания не представляват опасност за останалите деца и ученици, че всички деца могат да учат и че няма „необучаеми“ деца;

- Дейности за осигуряване на достъп до информация за правата и задълженията на децата и учениците, за предлаганите дейности и програми за обучение в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и представянето им в достъпен формат като част от условията за равен достъп до образование (чл. 105 и 106, т. 2 от *Наредба за приобщаващото образование*);

- Информирание на родителите за възможностите за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация на учениците със СОП след VII и X клас и съвместен избор на най- благоприятна възможност за образование;

- Повишаване информираността на родителите относно затрудненията в образователния процес на техните деца и възможностите за преодоляването им;

- Работа (на училището, общината, социалните служби) с родителите и настойниците, които възпрепятстват децата редовно да посещават училище;

- Консултиране на родителите на деца с изявени дарби и насочване към специалисти за развитие на детето.

- Популяризиране на дарители, кампании и юридически лица, подкрепящи даровити и талантиливи деца.

Мярка 3 към ОЦ 4 - Сътрудничество между всички компетентни институции за работата с децата в риск (вкл. и риск от отпадане от училище) и за предотвратяване и ефективна реакция при тежки **нарушения на дисциплината и прояви на агресия и тормоз** от и спрямо деца и ученици.

Примерни дейности:

- Училищата и детската градина разработват, според своята специфика и прилагат дейности по превенция и интервенция въз основа на *Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище* и на алгоритъма за неговото прилагане, утвърден от министъра на образованието и науката.

- Развитие на компетентностите на членовете на институционалната общност за познаване на различните форми на насилие и техники за преодоляването им.

- По – пълно и ефективно използване в образователните институции на нормативните възможности за противодействие на агресията и въздействие върху вътрешната мотивация на децата и учениците - посредник при решаване на конфликти в училище, практиката на наставничеството (индивидуална подкрепа за ученика от личност, която уважава), ученици наставници, обучения на връстници от връстници и др.

- Информирание на родителите относно актуалните изисквания на *Наредбата за приобщаващото образование* за отсъствията на учениците от учебни занятия и ролята на родителите в процедурите по налагане на санкции.

- Реакция на институциите при жалби и сигнали, свързани с агресия и посегателство на и между деца и ученици – приоритизиране и бърза реакция, задълбочено разглеждане.

- Дейности на местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни;

- Изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им в паралелката или групата.

ПО ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 5: Повишаване на **обществената информираност и чувствителност** относно целите и принципите на приобщаващото образование.

Мярка 1 към ОЦ 5 - Дейности, насочени към местната общественост за преодоляване на непознаването и предразсъдъците, за повишаване на информираността и чувствителността към децата и учениците със специални образователни потребности.

Примерни дейности:

- Общински кампании и дейности за популяризиране на толерантност, приобщаване и позитивно оползотворяване на свободното време на младите хора;

- Общински и училищни форуми и празници насочени към преодоляване на предразсъдъците и повишаване на чувствителността към нуждите на децата и учениците със специални образователни потребности;

- Развитие на проекти насочени към повишаване на обществената информираност и чувствителност относно целите и принципите на приобщаващото образование.

- Благотворителни кампании;

- Публични изяви на заниманията по интереси насочени към позитивна изява на етническата идентичност и за етническа толерантност.

Мярка 2 към ОЦ 5 - Сътрудничество с граждански организации в различни аспекти на приобщаващото образование.

Примерни дейности:

- Осигуряване на възможност неправителствени организации предоставящи услуги и дейности за хора с увреждания да представят своята дейност;

- Използване на капацитета на неправителствения сектор за квалификация на педагогическите специалисти, кампании и дейности с ученици.

6. КООРДИНИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

След приемането на областната стратегия, в изпълнение на чл. 197, ал. 1 и 2 от *ЗПУО*, Община Главиница разработва **общинска стратегия** за личностно развитие на децата и учениците за период от 2 години.

Целите се постигат с общи усилия на всички заинтересовани страни, в съответствие с компетенциите им и планираните цели и дейности.

Изпълнението на Стратегията се осъществява чрез Годишен план за изпълнение на дейностите за подкрепа на личностното развитие, който по предложение на Кмета на Община Главиница и след съгласуване с Началника на РУО-Силистра, се приема от Общински съвет - Главиница. В Плана се дефинират конкретните дейности в изпълнението на всяка цел, срокове, отговорниците институции, източниците на финансиране, както и базовите и целеви стойности на индикаторите за оценка на изпълнението на целите.

Основен източник на финансиране на Стратегията е Държавния бюджет, бюджета на Община Главиница и бюджетите на детската градина и училищата. В изпълнение на проекти за осигуряване на по-добра обща и допълнителна подкрепа се използват средства от Оперативни програми, финансирани от Европейския съюз, както и от национални програми. Други източници са спонсорство, дарения и др.

Реализирането на стратегията е продължителен, отговорен, последователен и отворен във времето процес, който следва динамиката на промените и предизвикателствата на времето, в което живеем.

7. ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Общинската стратегия за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците в Община Главиница (2023 г. – 2024 г.) ще бъде публикувана на официалния интернет сайт на Община Главиница, раздел - СТРАТЕГИИ.

8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Реализирането на подкрепата за личностно развитие е средство за повишаване на ефективността на образователната среда, обединяване на ресурсите и изграждане на позитивен психологически климат в образователните институции. Качественото образование гарантира надграждане на знания и умения за максимално развитие на потенциала на всяко дете. Образованието създава необходимите условия за добра професионална и социална реализация. Чрез приобщаващото образование младите хора придобиват нагласи за съобразяване с обществените правила и не накърняване правото на другите да се реализират в живота. Равният достъп до качествено образование осигурява на всяко дете и ученик възможност до образование и обучение в условията на съвременна материална база, високо квалифицирани педагози и позитивен психологически климат.